

O Pleno do Consello do Turismo de Galicia, reunido en sesión extraordinaria o 9 de outubro de 2017, acordou emitir o informe, que literalmente se transcribe a continuación, sobre a declaración de festa de interese turístico de Galicia da “Semana Santa de Mondoñedo”:

“ANTECEDENTES

A Dirección de Competitividade da Axencia Turismo de Galicia remitiu, o 5 de outubro de 2017, o expediente relativo á declaración de festa de interese turístico de Galicia da Semana Santa de Mondoñedo, para a emisión do preceptivo informe, achegando a seguinte documentación:

- Solicitud do 18 de maio de 2017
- Acordo do Pleno do 27 de xaneiro de 2017
- Memoria explicativa
- Informe da Área Provincial de Turismo de Lugo de 27 de setembro de 2017
- Informe da Subdirección Xeral de Patrimonio Cultural 22 de setembro de 2017

CONSIDERACIÓNS

I. Competencia

Emítase este informe sobre a declaración da Semana Santa de Mondoñedo como festa de interese turístico de Galicia, ao abeiro do disposto no artigo 14 do Decreto 4/2015, do 8 de xaneiro, polo que se regula a declaración de festas de interese turístico de Galicia.

II. Marco xurídico

1. A Lei 7/2011, do 27 de outubro, do turismo de Galicia, regula no artigo 93, que se atopa no título VII “Promoción e fomento do turismo”, no capítulo II “Medidas de promoción e fomento”, as festas de interese turístico de Galicia, dispoñendo:

“Artigo 93. Festas de interese turístico de Galicia.

A Administración da Xunta de Galicia poderá declarar festas de interese turístico de Galicia aquelas manifestacións que supoñan unha valorización da cultura e das tradicións populares e que teñan unha especial importancia como atractivo turístico.

Esta declaración farase segundo se determine regulamentariamente, en función, entre outros, da antigüidade, da singularidade e do arraigamento, así como das actividades promocionais que desenvolvan.”

Para dar cumprimento á devandita previsión legal, aprobouse o Decreto 4/2015, do 8 de xaneiro, polo que se regula a declaración de festas de interese turístico de Galicia.

2. O Decreto 4/2015, do 8 de xaneiro, dispón, no seu artigo 3, que a declaración efectuarase en función do cumprimento dos seguintes **requisitos**:

a) Antigüidade: as manifestacións ou acontecementos de carácter festivo a que se refiran as peticións deberán ter no momento da solicitude unha antigüidade mínima de vinte anos. As súas celebracións efectuaranse periodicamente e en datas facilmente determinables.

A antigüidade mínima poderá ser dispensada cando unha valoración conxunta dos requisitos e criterios recollidos na presente regulamentación así o aconsellen, pero en ningún caso poderá ter unha antigüidade menor de quince anos.

b) Singularidade: as festas de que se trate deberán conter aspectos orixinais e de calidade que as singularicen respecto a outras similares que poidan ter lugar noutras localidades. Valorarase especialmente que sexa un reflexo da idiosincrasia da zona e poboación local e que, desde o respecto á tradición e costumes que a fan única, presente innovacións nas edicións sucesivas que contribúan a enxalzar máis o evento.

c) Arraigamento: elementos esenciais da celebración serán o arraigamento popular no ámbito territorial correspondente e o carácter participativo da poboación local, excluíndose aquelas festas orixinadas por simples intereses particulares ou comerciais.

d) A realización polas entidades organizadoras de accións promocionais suficientes para a atracción de correntes turísticas. Entenderanse por accións promocionais suficientes aquelas accións que permitan dar a coñecer ao maior número de persoas posibles a celebración do evento, xa sexa mediante a súa divulgación en medios audiovisuais de carácter xeneralista, como a participación en feiras, eventos turísticos e actos similares. En calquera caso, estas accións serán como mínimo 10 nas 5 últimas edicións.

e) Valor cultural: as celebracións dos eventos de que se trate xirarán, en todo caso, arredor das manifestacións de interese e carácter cultural como son, entre outras, as artísticas, relixiosas, deportivas ou gastronómicas.

f) Continuidade no tempo. Entre a celebración dunha festa e outra non poderán transcorrer máis de catro anos, a non ser que sexa una festa cunha cadencia fixa que supere este prazo. En calquera caso, na solicitude deberá constar a periodicidade da celebración.

3. Así mesmo, o artigo 4 do citado Decreto 4/2015, do 8 de xaneiro, establece os seguintes **criterios de valoración**:

a) A facilidade de acceso, tendo especial valor aqueles eventos que procuran a maior accesibilidade, integración e participación do conxunto da poboación, con consideración, así

mesmo, da perspectiva de xénero, tanto á acción festiva en si mesma como aos servizos necesarios para a súa celebración.

- b) A estética, valorarase posta en escena da celebración, a ambientación, a recreación, as instalacións e infraestrutura onde se celebre e a imaxe uniforme dos equipamentos do evento tales como toldos e elementos decorativos.
- c) Aquelas manifestacións ou acontecementos que fagan revivir costumes e tradicións populares.
- d) O adecuado coidado dos contornos urbanos, monumentais ou paisaxísticos onde se desenvolva, segundo a súa natureza.
- e) A calidade dos actos que configuren a celebración.
- f) A creatividade e innovación na celebración do evento.
- g) O nivel de dotación de infraestruturas e equipamentos para a celebración da festa e a recepción de visitantes.
- h) A afluencia de visitantes.
- i) A coordinación das entidades públicas e privadas involucradas na celebración da festa.

4. No que respecta ao informe preceptivo e non vinculante que debe emitir o Consello do Turismo de Galicia, de conformidade co disposto no artigo 14 do Decreto 4/2015, do 8 de xaneiro, deberá examinar a procedencia da declaración segundo os requisitos e criterios de valoración, así como formular unha proposta acerca das necesidades derivadas da declaración.

III. Procedencia da declaración

1. Cumprimento dos requisitos establecidos no artigo 3 do Decreto 4/2015, do 8 de xaneiro

- **Antigüidade e continuidade no tempo:** As primeiras manifestacións desta celebración datan do século XVI. No século XVIII atópase documentación relacionada coa procesión “das Palmas” que se facía o domingo ao inicio da Semana Santa e a procesión do “Santo Encontro” que a día de hoxe segue ser un dos mais importantes nesta celebración.

No século XIX documéntanse as procesións do “Santo Enterro” e a “Soidade” que seguen a manterse na actualidade.

- **Valor cultural:** O valor cultural ven dado polo entorno no que se desenvolve esta celebración, o casco histórico de Mondoñedo, singularizado pola Catedral Basílica da Asunción, foi declarado conxunto histórico- artístico en 1985, o que constitúe un marco ideal para a celebración das procesións da Semana Santa.

Así tamén contribúen a engadir valor a este evento a antigüidade das tallas que participan nas procesións, así a talla da Dolorosa é do século XVIII, os pasos da procesión do Prendemento, coa Flaxelación e o Ecce Homo, ambos do século XVII ou o Cristo de Medinaceli do século XVIII.

Non obstante non se achega coa memoria o informe dun historiador ou especialista que acredite este requisito.

- **Arraigamento:** O arraigamento ven dado pola relixiosidade popular e a tradición eclesiástica vinculada a esta localidade que dende o XVIII mantén a súa continuidade no tempo coas modificacións incrementando os actos e as celebracións vinculados con esta tradición.
- **Singularidade:** En relación a aqueles valores identitarios e que lle confiren singularidade, débese de facer especial mención a *Matraca*, un aparato xiratorio con 16 martelos e 8 cravos que petaban nunha táboa accionado mediante manivelas, noutro tempo empregada e que se desmantelou no ano 1975.

Na actualidade, a catedral de Mondoñedo é unha das poucas de España nas que se mantén viva a tradición de tocar manualmente as campás.

- Tamén e relevante o cántico do *Ploráns* composto polo Mestre Pacheco (Mestre da Capela da Catedral de Mondoñedo durante sesenta anos 1784-1865) que por expreso desexo deste, só pode ser interpretado na Semana Santa local e mais na Capela Real en Madrid.
- **Accións promocionais:**
 - Exposicións de carteis
 - Prensa (La Voz de Galicia, El Progreso, Xornal de Lugo, Crónica 3, A Mariña)
 - Radio (Cadena Cope, SER)
 - Video promocional
 - Redes sociais (Facebook, bloggers) e páxina web

2. Criterios de valoración

a) A facilidade de acceso: Mondoñedo está localizado no destino turístico da Mariña lucense, que abrangue o territorio que se desenvolve en torno á costa cantábrica lucense entre a Ría do Barqueiro e Ribadeo e O Vicedo e as serras que o delimitan cara ao interior.

Mondoñedo atópase a 62 km de Lugo. No referente ás comunicacións por estrada, a principal vía de acceso é a Autovía Transcantábrica A-8 ata Bahamonde onde conecta coa A-6. Esta autovía

conecta Galicia con Asturias, Cantabria e País Vasco co que se accede facilmente dende Mondoñedo á España Verde.

Dende a A-6, dende a saída 522 localizada en Bahamonde e a través da E70/E8, establécese unha boa conexión de Mondoñedo con A Coruña, a meseta e o seu entorno.

Así mesmo sigue en uso o trazado da N-634 ao seu paso por Mondoñedo.

Mondoñedo conta con estación de autobuses e o transporte público ademáis do uso local permite conexións coas cidades de Galicia do entorno máis próximo, Lugo, A Coruña e Santiago de Compostela.

b) A estética: O concello de Mondoñedo é un dos principais destinos turísticos do xeodestino A Mariña lucense polo seu importantísimo patrimonio histórico, cultural, monumental e natural.

Foi declarado en 1985 seu conxunto histórico-artístico, singularizado pola Catedral Basílica da Asunción, coa súa fachada principal orientada á praza como elemento simbólico de todo o conxunto.

As imaxes das procesións coidadosamente coidadas e restauradas, datan dos séculos XVIII e XIX e representan a Fe e o sentir popular desas datas.

c) Aqueles manifestacións ou acontecementos que fagan revivir costumes e tradicións populares:

Trátase dun evento cultural vinculado aos costumes da zona , incluíndo distintas manifestacións de carácter relixioso que teñen moita vinculación coa capitalidade da diocese Ferrol-Mondoñedo. En relación a aqueles valores identitarios e que lle confiren singularidade, débese de facer especial mención a Matraca, un aparato xiratorio con 16 martelos e 8 cravos que petaban nunha táboa accionado mediante manivelas, noutro tempo empregada e que se desmantelou no ano 1975.

Na actualidade, a catedral de Mondoñedo é unha das poucas de España nas que se mantén viva a tradición de tocar manualmente as campás.

Tamén e relevante o cántico do Ploráns composto polo Mestre Pacheco (Mestre da Capela da Catedral de Mondoñedo durante sesenta anos 1784-1865) que por expreso desexo deste, só pode ser interpretado na Semana Santa local e mais na Capela Real en Madrid.

d) O adecuado coidado dos contornos urbanos, monumentais ou paisaxísticos onde se desenvolva, segundo a súa natureza:

É patente o coidado de todo o conxunto histórico-artístico de Mondoñedo, ademais do especial interese e respecto que se está a levar nas accións de recuperación das construcións da vila e antigas infraestruturas como unha calzada romana recentemente recuperada que descorre polo medio do pobo.

e) A calidade dos actos que configuren a celebración: A calidade dos actos está garantida tanto pola coidada presenza da imaxinería como por todo o que rodea os distintos pasos, dende os acompañantes, portadores, grupos musicais, tambores, corneta, adornos florais, ..., etc.

f) A creatividade e innovación na celebración do evento: Coa celebración da Semana Santa o Concello de Mondoñedo xunto coas confrarías encargadas das procesións manteñen viva esta tradición cultural tan arraigada na vila, respectando as tradicións sen descoidar a mellora continua da imaxe aportada.

Así mesmo con cada edición incrementáanse as actividades culturais e de divulgación deste evento.

g) O nivel de dotación de infraestruturas e equipamentos para a celebración da festa e a recepción de visitantes: A Mariña lucense conta cun número de 100 establecementos abertos cunha capacidade aloxativa de 3.160 prazas.

En turismo rural existen 472 prazas distribuídas en 32 establecementos. Ademais 640 prazas aloxativas son ofertadas na modalidade de apartamentos turísticos e 2.219 prazas en 7 campings de distintas categorías. En total son 332 establecementos cunha oferta de 6.491 prazas.

A vila de Mondoñedo conta a súa vez cun hotel con 33 prazas, 5 pensións cun total de 118 prazas, 3 casas de turismo rural que suman 37 prazas e un albergue público que oferta 28 prazas. Estes establecementos suman un total de 216 prazas de aloxamento.

No referente á restauración na vila de Mondoñedo atópanse 4 restaurantes de 4ª categoría, un deles dentro do casco vello, cunha capacidade total de 328 prazas. Esta oferta complementábase con 8 bares que ofrecen comidas situados na súa maioría no dito casco vello.

h) A afluencia de visitantes: A afluencia estimada de visitantes no ano 2017 foi de 8.412 que comprenden tamén os habitantes do propio concello ou de concellos veciños e aqueles que dispoñen dunha segunda residencia na zona.

i) A coordinación das entidades públicas e privadas involucradas na celebración da festa: Non se fai referencia na memoria a este punto.

Este evento é considerado unha proposta que acredita a súa singularidade, diríxese a un público tanto comarcal como nacional, coidan especialmente a estética e ten unha positiva repercusión na imaxe de Galicia como destino turístico.

Por todo o exposto, o Consello do Turismo de Galicia

INFORMA

Favorablemente a declaración como festa de interese turístico de Galicia da Semana Santa de Mondoñedo.”